16/04/2019

Στην μονή της Γκρατσάνιτσα ο Πατρ. Σερβίας

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Σερβίας

Το ιστορικό μοναστήρι της Γκρατσάνιτσα στο Κοσσυφοπέδιο επισκέφθηκε ο Πατριάρχης Σερβίας, κ.κ. Ειρηναίος. Τον Πατριάρχη υποδέχθηκε ο Επίσκοπος Ράσκας καί Πριζρένης κ. Θεοδόσιος.
Μετά προσευχήθηκε στον ναό της Παναγίας, και συναντήθηκε με παιδιά και πιστούς από την Γκρατσάνιτσα.

Το μεσαιωνικό μοναστήρι της Γκρατσάνιτσα, δέκα μόλις χιλιόμετρα νότια της Πρίστινα, είναι ίσως το πιο αξιόλογο μνημείο σ’ όλο το Κόσοβο. Το σέρβικο αυτό ορθόδοξο μοναστήρι οικοδομήθηκε το 1321 από το διάσημο βασιλιά της Σερβίας Στέφανο Μιλιούτιν (Stefan Milutin), αντιπροσωπεύοντας το απόγαιο της σερβικής βυζαντινής παράδοσης και της λεγόμενης Παλαιολόγειας Αναγέννησης.

Όλες οι σερβικές εκκλησίες και τα μοναστήρια στο Κόσοβο, όπως το Ορθόδοξο Πατριαρχείο του Πετς/Πέγια (Pec/Peja), η Μονή Ντετσάνι (Decani/Decan) και το αριστουργηματικό Μοναστήρι της Γκρατσάνιτσα, μαρτυρούν τη θρησκευτική και καλλιτεχνική κληρονομιά της σερβικής βασιλικής δυναστείας των Nemanjic και του ιδρυτή της Στέφανου Μιλιούτιν.

Το Μοναστήρι είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Παναγίας, έχει σχήμα διπλού εγγεγραμμένου σταυρού, ενώ επιστέγασμα της όλης κατασκευής του αποτελούν οι πέντε μεγάλοι τρούλοι του, απ’ τους οποίους οι τέσσερις εξωτερικοί αντιστοιχούν στα τέσσερα ευαγγέλια, ενώ ο πέμπτος εσωτερικός αντιπροσωπεύει το Χριστό.

Το εξωτερικό του ναού είναι μείγμα από πέτρα και τούβλο που διατηρήθηκε αναλλοίωτο μέσα στους αιώνες. Στη βάση της κατασκευής έχουν ενσωματωθεί αρχαία ρωμαϊκά λιθάρια με λατινικές επιγραφές, που μεταφέρθηκαν, όταν χτιζόταν το μοναστήρι, από την αρχαία ρωμαϊκή πόλη της Ουλπιάνα (Ulpiana), την πόλη που ήταν κάποτε η πρωτεύουσα του αρχαίου βασιλείου της Ιλλυρίας (Illyria) και που αντιστοιχεί στις μέρες μας με το σημερινό Κόσοβο.

Υπέροχα διατηρημένες είναι και οι τοιχογραφίες, όπως αυτές με τη ζωή και τα θαύματα του Χριστού, τα Πάθη και την Ημέρα της Κρίσης. Οι τοιχογραφίες όμως με τις μορφές του βασιλιά της Σερβίας Μιλιούτιν και της βασίλισσας – συζύγου του Σιμονίδας Παλαιολογίνας (Simonida), κόρης του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Ανδρόνικου Β’ Παλαιολόγου (αν και με βγαλμένα τα μάτια τους από τους Τούρκους) θεωρούνται από τις πιο αξιόλογες τοιχογραφίες της σερβικής τέχνης. Οι τοιχογραφίες της Γκρατσάνιτσα ολοκληρώθηκαν το 1321 και είναι έργο δύο σημαντικών Βυζαντινών αγιογράφων από τη Θεσσαλονίκη: του Μιχαήλ Αστραπά και του Ευτύχιου.

Το Μοναστήρι της Γκρατσάνιτσα υπέστη επανειλημμένα σοβαρές καταστροφές από τους Τούρκους ανάμεσα στα έτη 1379-1383, όταν μια πλούσια συλλογή ιστορημένων χειρογράφων και άλλων πολύτιμων αντικειμένων παραδόθηκαν στις φλόγες. Το μοναστήρι, που διέφυγε τις λεηλασίες και την καταστροφή – όπως έγινε με πολλά άλλα χριστιανικά μοναστήρια και ναούς – στον πόλεμο του Κοσόβου το 1999, φυλάγεται σήμερα από σουηδικά στρατεύματα (KFOR). Το 2006 το Μοναστήρι της Γκρατσάνιτσα εντάχτηκε στον Κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.